6. apr. 1842

FAKTA

Dato:
6. apr. 1842

Sidetal:
Dagbog A, side 11-13

Dagbogens placering:
Det kgl. Bibliotek NKS 4201, I, 4°

Trykt udgave:
Mogens Lebech (red.): Et Aar af mit Liv, København 1967, s. 56-58; Jesper Svenningsen (red.): Seks år af et liv. Johan Thomas Lundbye – Dagbøger om tro, skæbne, kunst og kærlighed, København 2018, s. 59-62

TRANSSKRIPTION

6 April.
Smaae Graaspurve sidde i Træet udenfor mit Vindue. Lille Fugl! Du har Din lille lune Rede, hvor Din Mage ligger paa de smaae Æg – Snart kommer Foraaret, da pippe Ungerne ud og Du skal glad flyve ud at hente Næring til dem. Lille Fugl! Du er lykkeligere end jeg.
[i margin et let farvelagt rids af en fugl på en kvist]

Om Aftenen.
Jeg talte før med Krebs [1] om den danske Natur, da fremsatte han disse Lignelser: Sjælland, det er en yndig Idyl – Fyen ligner en Efterligning af Idyllen; man sporer der for meget Menneskehaanden og selve Landet har ikke saa megen Characteer. Sjælland •12• ligner en af disse elskelige Kvinder, hos hvem vi ikke see Spor af den haarde Kamp mellem Lidenskab og Pligt, det er som Halvdelen af deres Sjæl var i Evigheden hvoraf de ere udsprungne, Halvdelen i Evigheden, hvortil de stunder. Altid er deres Pande klar, deres Væsen mildt og yndigt og de forstaae at medde[le] deres Ro til deres hele Omgivning (saadan er hun) de ere sjeldne, lykkelig den, der eier en saadan Qvinde, han eier Noget af det Yndigste paa Jorden. Jylland, Grændseegnene mellem Øst- og Vestlandet ligner de faldne Sjæle, hvis mægtige, brusende Lidenskaber har styrtet dem i en voldsom Kamp, hvoraf de først seent og med Møie ville reise sig; men Heden, den er som de dybe, af Naturen stedmoderligt behandlede Væsener om hvem vi sige: hvor han er uelskværdig, mørk og frastødende og kold; men lærer man ham at kjende ret [overstreget: til gaan] tilbunds, da vil man see det yndige Liv, der rører sig i ham og vi vilde gjenkjende Afglandsen deraf i de ydre barske Træk og med Forbauselse sige: han er smuk. – Hvem indrømmer ikke det, der har læst Steen Blicher og opfattet ham eller reist over disse mægtige Lyngbakker med sparsomt tildeelte Blomster, men Blomsterne er der dog og i Dalene flyde de yndige Bække med de grønne Bredder. Jeg har kjendt saadanne Mennesker; Skovgaard er af dem. Hans Barndom og Ungdom er henrunden i det nordlige Sjælland i Egnen ved Tisvilde, det er som [overstreget: noget af] Naturen der har præget sit Mærke i hans Træk, der ere skarpe, hans Holdning er fortrykt som Birkernes der i Hegnet; men kjender man ham nøie, vil man finde et sjældent kjærligt Gemyt i ham og et rart Udtryk i hans blaae Øine. – Jeg gik iaften ud til Kalkbrænderiet; det var det yndigste Foraarsveir man kan tænke sig. Jeg blev ret saa vel til mode, gik glad hjem og skrev til Lorenz. [2] Der er noget Tilfredsstillende i at leve saaledes •13• i sit Hjem, som jeg nu et Par Dage har gjort; jeg gaaer for meget ud; men det kommer af den Uro, der er i mig, saa jeg trænger til Adspredelser, jeg havde ellers ikke holdt det ud, da mit Humeur for en Maanedstid siden var saa daarligt. – Hvorfor kan jeg nu ikke slaae Alt af Hovedet og kun tænke paa det store Maleri, [3] jeg idag har gjort det første Grundtræk til – jeg kan det ikke endnu. –

[1] Frederik Krebs (1814-1881), læge, stiftsfysikus og nationaløkonomisk skribent.

[2] Antagelig Lundbyes brev til Lorenz Frølich, dateret 6., 13. og 18. marts samt 8.-9. april 1842, Det Kgl. Bibliotek, NKS 3386 kvart.

[3] En dansk kyst, Statens Museum for Kunst, KMS412 (Karl Madsen: Johan Thomas Lundbye 1818-1848, København 1949, nr. 134).

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE
NY CARLSBERGFONDET

der sygesætter mig; jg skal da ligesom ikke gjennemgaae en en slem Periode inden jg kan samle mig igjen. Jg vil meie give Agt paa hende, om ingen Bemærkning skulde røbe, at min Kjælet mian Skammelighed; dog, jg veed Jungen min paa skikket til at observere Andre end netop jg. Lad det gaae sin naturlige Gang; nu er jg jo netop i en Stilling, hvor jg kan ud ikke mine Kræfter: skulde den Lykke forunde mig, at jg naaer mit Ønske, mit inderligste Ønske, da skal det sikkert angjøre mig til fordaglet Tid, hvert Øjeblik med Penselen er da for hiendes Skyld — naaer jg det ikke, da er det jo Pligt at bære Medgang som en Mand; Gds kræfterne bøie efte i Medgang. Jg kan ikke tænke mig at en Ting, jg saa længe har overtænkt skulde berøve Vanvid og vild for tvivlelse, nei saadant er ikke mit Gemøjt troer jg, og dog, det vil blive vanskt at glemme hende, skønne hende, jg har hvert saa inderlig kjær; men Tiden vil vise mig, hvad Kraft jg har til at bære Sorg, Tiden! den lader hurtigt, og dog er et glædetomt Liv langt. Inen det skal endes, forden skal hvile tænkt paa det to Brøst og Øjeblikket skal faae Fred, — i denne Tanke er det dog Herlig. — Gnejus! Du gik tidligt til et bedre Hjem, inden Sjund og Sorg havde berørt Dig, ja, lykkelig er Du visselig. Vi, som kleae tilbage have endnu mangen Strid at gjennemgaae, hvori vi let kunne ligge under, thi kræfter til at modstaae det Andet er ringe, Jungen brøste sig af sine gode Gjerninger.

6 April.

Smaae Graspurve sidde i Træet udenfor mit Vindue. Lille Fugl! Du har Din lune Rede, hvor Din Mage ligger paa de smaae Æg — Snart kommer Foraaret, da pippe Ungerne ud og Du skal glad flyve ud at hente Næring til dem. Lille Fugl! Du er lykkeligere end jg.

Om Aftenen.

Jg talte for mig Kreds om den danske Natur, da fremsatte han disse Iagttagelser: Sjælland, det er en yndig Egn — Fyen ligner en Efterligning af Øjeblikket; man spores der for meget Menneskehaanden og selve Landet har ikke saamegen Charakteer. Sjælland

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE
NY CARLSBERGFONDET

lignes ok af disse elskelige Kvinder), hos hvem vi ikke see Spor af den haarde Kamp mellem Lidenskab og Pligt, det er som Halvdelen af deres Sjæl var i Evigheden hverken de ere udsprungne, Halvdelen i Evigheden, hvortil de stunder. Altid er deres Pande klar, deres Væsen mildt og ydmygt og de forstaae et med de deres Ro til deres hele Omgivning (saadan er hun) de ere sjeldne, lykkelig dem, der eier en saadan Qvinde, han eier Nogt af det Vndigste paa Jorden. Jylland, Grændsegnene mellem Øst og Vestlandet ligner de falene Fjæle, hvis mægtige, trusende Bredsnskaber har styrtet dem i en voldsom Kamp, hvoraf de fandt sceent og med Møie ville reise sig; men Heden, den er som de dybe, af Naturen stedmoderlig behandlede Væsener, om hvem vi sige: hvor han er udseendig, mørk og forstødende og kald; men lærer man ham at kjende ret ~~til gaaes~~ tilbunds, da vil man see det yndige Liv, der viser sig i ham og vi ville gjendtjende Ofglandsen derfra: de ydre barske Trækk og med Forbavselse sige: han er smuk. – Selvom indrøm mer ikke det, der har last Sten Bicker og opfattet ham eller reist over disse mægtige Lyngbakker med sparsomt tilbeelte Blomster, men Blomsterne er der dog og i Dalene flyde de yndige Bække med de grønne Bredder. Jy har kjendt saadanne Mennesker; Skovgaard er af dem. Hans Barndom og Ungdom er hentunden i det nordlige Jylland i Egnen ved Viborg, det er som ~~noget af~~ Naturen der har præget sit Mærke i hans Trækk, der ere skarpe, hans Holdning er fortrykt som Birkernes der i Blæsvejr; men kjender man ham nøie, vil man finde et sjeldent kjærligt Gemyt i ham og et vart Øiekast i hans klare Øine. – Jy gik i aften ud til Valkbrændeviet; det var det yndigste Foraarsvejr man kan tænke sig. Jy blev ret saa ved til mode, gik glad hjem og skrev til Lorenz. Der er noget tilfredsstillende i at leve saaledes

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE
NY CARLSBERGFONDET

i sit Hjem, som jeg nu et Par Dage har gjort; jeg gaaer for mig selv ud; men det kommer af den Ro, der er imig, saa jeg trænger til Ud spredelser, jeg havde ellers ikke haldt det ud, da mit Hjemmeliv for en Maaneds tid siden var saa daarligt.— Hvorfor kan jeg nu ikke slaae Alt af Hovedet og kun tænke paa det store Maleri, jeg idag har gjort det første Grundtræk til — jeg kan det ikke endnu.———

Mandag 11 April.

I Lørdags Aftes gik jeg gjennem Charlottenlund til Jagersborg. Mange Slags smaae Blomster ere alt udsprungne trods den kolde Luft. Fuglene sang; jeg standsede ht og lyttede til disse imageløse Fløitetoner, hvormed Drossel en hilser Foraaret; jeg tænkte paa, hvor ht jeg paa det smukke Frederiksværk havde lyttet til disse Toner, naar jeg gik i Lunden ved min Fader's Slaver, og Drosselerne sad i de høie Graner; der vare de saa uforstyrrede, og meest efter Regn eller i mildt Graavair sang de da, eller slog, for at saadanne af fnuftte Toner kan man vel ikke kalde Sang, det var som de talte til Magen, der var skjult i Løvet. Dengang harmonerede det bedre med min Stemning end nu; men dog var det usigeligt velgjørende for mit syge Sind, at høre de kjære Toner, see de høie mægtige Træer, mørke mod den gyldne Glands i Vest, hvor Solen gik ned. Naturen har meget mere, meget høiere end Alle, den har Ro — og det er vel derfor, den øiaae saa mægtig Virkning paa de stakkels travle Mennesker med deres tusinde Sorger og Bekymringer. —

12 April.

Hun er syg; her maatte halds jeg inde. For jeg ikke besøge hende. O gid hun var vist; jeg tænker kun paa hende og blicvgarnske uskikkelt til mit Arbeide. Gudskjelt sagde for Øiet her hos mig: Deres Malerier mangler Noget for at tiltale, man maa gjøre dem opmærksom paa det Smukke i Deres Arbeide, De maa see at blive lidt forelsket, saa kommer det. Men vidste ikke, hvor disse Ord slog mig: Men der var i Tonen Noget, som gjorde, at jeg maatte tro den betydende Kjærlighed langsfra med det Øiet, jeg forlanger: De maa see at blive forelsket alene de Ord vare mig grueligt imod; nu de jeg ikke ansee det for en ster Synd at søge Kjærlighed hos nogen Anden end netop hos hende, der har gjortet, hun al-Dig vilde gifte sig. Det har Louise Lindbig fortalt mig engang, og da kan jeg ikke opgive Haabet om at vinde hendes Ufnedest. Skal Kjærligheden give mine Arbeider Varme og Glands, da maa den gjøre mig elskelig, denne Længsel efter noget Uopnaaeligt kan saadelig ikke gjøre det: — Mit sidste Brev til min Far var maa sikkert have haaret Sveg af min ulykkelige sygne Stemning; hvordan man kun har forstaaet det; jeg længes efter Breve fra hende, den Velsignede.—